

Σχέδιο Νόμου (5.9.2017)

Άρθρο 1

Σκοπός του νόμου

Σκοπός του νόμου είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2014/104 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η θέσπιση των ίδιων ρυθμίσεων για παραβάσεις των άρθρων 1 ή 2 του ν. 3959/2011, χωρίς ταυτόχρονη παράβαση των άρθρων 101 ή 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

(άρθρο 2 Οδηγίας)

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού», η παράβαση των άρθρων 101 ή 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ή των άρθρων 1 και 2 ν. 3959/2011.
2. «εθνικό δίκαιο ανταγωνισμού», οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011, οι οποίες είτε εφαρμόζονται στην ίδια υπόθεση και παράλληλα με το ενωσιακό δίκαιο ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, είτε εφαρμόζονται χωρίς παράλληλη εφαρμογή των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού.
3. «εθνική αρχή ανταγωνισμού», είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατά τα άρθρα 14 και 28 ν. 3959/2011 και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), όταν εφαρμόζει τα άρθρα 1 και 2 ν. 3959/2011 και τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ.

4. «αρχή ανταγωνισμού», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το άρθρο 35 του Κανονισμού 1/2003.
5. «απόφαση παράβασης», απόφαση αρχής ανταγωνισμού μη υποκείμενη σε προσβολή με ένδικο μέσο ή απόφαση ελληνικού ή ενωσιακού δικαστηρίου, εκδιδόμενη επί προσφυγής κατά απόφασης αρχής ανταγωνισμού, μη υποκείμενη πλέον σε αναίρεση, με την οποία διαπιστώνεται παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού.
6. «οριζόντιες συμπράξεις (καρτέλ)», συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ δύο ή περισσότερων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων που αποσκοπούν στον συντονισμό της ανταγωνιστικής τους συμπεριφοράς στην αγορά ή στον επηρεασμό σημαντικών παραμέτρων του ανταγωνισμού μέσω πρακτικών όπως είναι, μεταξύ άλλων, ο καθορισμός ή ο συντονισμός των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, μεταξύ άλλων σε σχέση με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, η παροχή ποσοστώσεων παραγωγής ή πωλήσεων, η κατανομή των αγορών και πελατών, συμπεριλαμβανομένης της νόθευσης διαγωνισμών, ο περιορισμός των εισαγωγών ή εξαγωγών και/ή αντιανταγωνιστικές ενέργειες σε βάρος άλλων ανταγωνιστών .
7. «πρόγραμμα επιεικείας», πρόγραμμα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ ή αντίστοιχης διάταξης του εθνικού δικαίου βάσει του οποίου ένας συμμετέχων σε μυστική οριζόντια σύμπραξη (καρτέλ), ανεξάρτητα από τις άλλες επιχειρήσεις που συμμετέχουν στη σύμπραξη αυτή, συνεργάζεται στο πλαίσιο της έρευνας της αρμόδιας αρχής ανταγωνισμού, παρέχοντας αυτοβούλως στοιχεία σε σχέση με την ως άνω σύμπραξη και τον ρόλο του σε αυτή, έναντι των οποίων ο συμμετέχων εξασφαλίζει, με απόφαση ή με διακοπή της διαδικασίας, ασυλία από πρόστιμα για τη συμμετοχή του στη σύμπραξη αυτή ή μείωση των εν λόγω προστίμων.
8. «δήλωση επιεικούς μεταχείρισης», η προφορική ή γραπτή αναφορά που υποβάλλεται αυτοβούλως από επιχείρηση ή φυσικό πρόσωπο σε αρχή ανταγωνισμού, ή αντίγραφό της, στην οποία περιγράφονται τα στοιχεία που γνωρίζουν για τη σύμπραξη (καρτέλ) η επιχείρηση ή το φυσικό πρόσωπο και ο ρόλος τους σε αυτή, και η οποία καταρτίστηκε ειδικά με σκοπό την υποβολή της στην αρχή ανταγωνισμού, προκειμένου να εξασφαλισθεί ασυλία ή μείωση των προστίμων κατ' εφαρμογή προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης, εξαιρουμένων προϋπαρχουσών πληροφοριών.

9. «προϋπάρχουσες πληροφορίες», αποδεικτικά στοιχεία που υπάρχουν ανεξάρτητα από τη διαδικασία της αρχής ανταγωνισμού, ασχέτως αν περιλαμβάνονται στον φάκελό της.
10. «πρόταση και δήλωση διευθέτησης διαφοράς», η αναφορά που υποβάλλεται αυτοβούλως από επιχείρηση ή για λογαριασμό της σε αρχή ανταγωνισμού, στην οποία η εν λόγω επιχείρηση παραδέχεται ή δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού και την ευθύνη της για τη συγκεκριμένη παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού, και η οποία καταρτίστηκε ειδικά με σκοπό να μπορέσει η αρχή ανταγωνισμού να εφαρμόσει απλουστευμένη ή ταχεία διαδικασία.
11. «επιχείρηση καλυπτόμενη από ασυλία», επιχείρηση ή φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχει χορηγηθεί πλήρης απαλλαγή από την επιβολή προστίμων από αρχή ανταγωνισμού στο πλαίσιο προγράμματος επιείκειας,
12. «επιπλέον επιβάρυνση», η διαφορά μεταξύ του τιμήματος που όντως καταβλήθηκε και του τιμήματος που θα είχε ισχύσει αν δεν υπήρχε παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού.
13. «άμεσος αγοραστής», φυσικό ή νομικό πρόσωπο που απέκτησε απευθείας από τον παραβάτη προϊόντα ή υπηρεσίες που αποτέλεσαν αντικείμενο παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού.
14. «έμμεσος αγοραστής», φυσικό ή νομικό πρόσωπο που απέκτησε όχι απευθείας από έναν παραβάτη, αλλά από τον άμεσο αγοραστή ή από τον επόμενο αγοραστή, προϊόντα ή υπηρεσίες που αποτέλεσαν αντικείμενο παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού, ή προϊόντα ή υπηρεσίες που εμπεριέχουν τέτοια αγαθά ή υπηρεσίες ή προέκυψαν από τέτοια αγαθά ή υπηρεσίες.
15. «συναινετική επίλυση διαφορών», κάθε μηχανισμός που επιτρέπει στα μέρη να καταλήξουν σε εξωδικαστική επίλυση διαφοράς περί αξίωσης αποζημίωσης.
16. «συναινετικός διακανονισμός», η συμφωνία η οποία επιτυγχάνεται μέσω διαδικασίας συναινετικής επίλυσης διαφορών.

Άρθρο 3

Ευθύνη σε αποζημίωση

(άρθρο 3 Οδηγίας, άρθρο 17 παραγρ. 2 Οδηγίας)

1. Η επιχείρηση που παραβιάζει υπαίτια τα άρθρα 1, 2 ν. 3959/2011 ή/και τις διατάξεις των άρθρων 101, 102 ΣΛΕΕ οφείλει να αποκαταστήσει πλήρως την πραγματική και μόνον ζημία του ζημιωθέντος, θετική και αποθετική.
2. Η ευθύνη σε αποζημίωση είναι ανεξάρτητη από το αν μια αρχή ανταγωνισμού έχει ήδη διαπιστώσει την ύπαρξη παράβασης.
3. Σωρευτικά με την χρηματική αποζημίωση ο παραβάτης οφείλει τόκο για το χρονικό διάστημα από την πρόκληση της ζημίας έως την καταβολή της αποζημίωσης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 293 παραγρ. 2 και 296 του ΑΚ για τον τόκο υπερημερίας.
4. Τεκμαίρεται μαχητά ότι οι παραβάσεις από οριζόντιες συμπράξεις (καρτέλ) προκαλούν ζημία. Το ύψος της ζημίας αποδεικνύει ο ζημιωθείς.

Άρθρο 4
Απόδειξη
(Άρθρο 5 Οδηγίας)

1. Μετά από αίτηση κάθε διαδίκου που έχει προσκομίσει ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, πρόσφορα προς στήριξη των ισχυρισμών του, τα οποία θεμελιώνουν ή αποκρούουν αίτημα αποζημίωσης, αναγνωριστικό ή καταψηφιστικό, κατά το άρθρο 3 του παρόντος νόμου, ενώ παράλληλα επικαλείται αποδεικτικά στοιχεία ή κατηγορίες στοιχείων που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου ή τρίτου, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων από τον αντίδικο ή τον τρίτο.
2. Το δικαστήριο διατάσσει την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με την παράγραφο 1 τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας. Προς τούτο λαμβάνει υπόψη τα έννομα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων διαδίκων και τρίτων, και ειδικότερα:
 - α) τον βαθμό στον οποίο το αίτημα κοινοποίησης υποστηρίζεται από τα διαθέσιμα στοιχεία για πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία που δικαιολογούν το αίτημα κοινοποίησης,

β) την έκταση και το κόστος της κοινοποίησης, ιδίως για τυχόν εμπλεκόμενα τρίτα μέρη, προκειμένου επίσης να αποφευχθεί η μη προσδιορισμένη αναζήτηση (αλίευση) πληροφοριών, η οποία είναι απίθανο να είναι σημαντική για τα διάδικα μέρη.

γ) κατά πόσον τα αποδεικτικά στοιχεία, των οποίων ζητείται η κοινοποίηση περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, που αφορούν ιδίως τυχόν τρίτους, καθώς και τις λεπτομέρειες για την προστασία των εν λόγω εμπιστευτικών πληροφοριών.

3. Το συμφέρον των επιχειρήσεων να αποφεύγουν αγωγές αποζημίωσης λόγω παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού δεν συνιστά συμφέρον άξιο προστασίας.

4. Ο διάδικος που διατάχθηκε να κοινοποιήσει κατά την παρ. 1 τα ανωτέρω αποδεικτικά στοιχεία, προσκομίζει αυτά στο δικαστήριο, το οποίο λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να διασφαλίσει την προστασία αυτών των εμπιστευτικών πληροφοριών. Σε αυτά περιλαμβάνεται ιδίως ο διορισμός πραγματογνωμόνων κατά τα άρθρα 368 επ. ΚΠολΔ, οι οποίοι θα καταρτίσουν περίληψη των πληροφοριών σε συγκεντρωτική ή άλλης μορφής μη εμπιστευτική εκδοχή, στην περίπτωση δε αυτή δεν επιτρέπεται ο διορισμός τεχνικών συμβούλων από τους διαδίκους κατά το άρθρο 391 ΚΠολΔ.

5. Το δικαστήριο, όταν διατάσσει την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων, μεριμνά για την πλήρη εφαρμογή του δικηγορικού απόρρητου που ισχύει δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 5
Κυρώσεις
(άρθρο 8 Οδηγίας)

1. Αν ο διάδικος κληθεί και:

α) δεν προσκομίσει αδικαιολόγητα τα αιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία κατά την παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου ή

β) δεν προσκομίσει τα αιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία, επειδή τα είχε καταστρέψει κατά το χρονικό διάστημα είτε από την έναρξη της διαδικασίας ενώπιον της εθνικής αρχής ανταγωνισμού είτε από την άσκηση της αγωγής μέχρι την έκδοση της απόφασης, η οποία διατάσσει την κοινοποίηση τους, τότε οι αντίστοιχοι προς απόδειξη ισχυρισμοί του διαδίκου που ζήτησε την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων θεωρούνται ομολογημένοι.

2. Ο διάδικος ή τρίτος που αδικαιολόγητα δεν προσκόμισε τα αποδεικτικά στοιχεία ή κατέστρεψε αυτά ή δεν συμμορφώθηκε με διάταξη δικαστικής απόφασης για την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών καταδικάζεται και σε χρηματική ποινή ύψους πενήντα χιλιάδων (50.000) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, η οποία περιέρχεται στο δημόσιο ταμείο.

Άρθρο 6
Αποδεικτικά στοιχεία σε φάκελο αρχής ανταγωνισμού
(άρθρο 6 Οδηγίας)

1. Το δικαστήριο έχει την εξουσία να διατάσσει τον αντίδικο ή τρίτο, σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος, να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού και τα οποία δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες στοιχείων που αναφέρονται στις παραγράφους 3, 4 και 6 του παρόντος, ανεξαρτήτως του σταδίου στο οποίο βρίσκεται η έρευνα της αρχής ανταγωνισμού.

2. Με την εξαίρεση των στοιχείων που αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 6 του παρόντος, το δικαστήριο διατάσσει τον αντίδικο ή τρίτο, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4, να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού,

Τ ε λ ι κ ό Σ χ Ν α π ό 5.9.2017

Ν ο μ ο π α ρ α σ κ ε υ α σ τ ι κ ή ς Ε π ι τ ρ ο π ή ς

τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 4. Προς τούτο λαμβάνει επιπλέον υπόψη τα εξής:

α) αν η αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 4 είναι ειδικώς αιτιολογημένη ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού σε σχέση με τη φύση, το αντικείμενο ή το περιεχόμενό τους. Τέτοια αίτηση δεν συνιστά η αίτηση για το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού ή τα οποία υποβλήθηκαν και συλλέχθηκαν από συγκεκριμένη ή συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

β) αν η αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 4 έχει υποβληθεί κατόπιν της άσκησης αγωγής αποζημίωσης.

γ) την ανάγκη να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα της δημόσιας επιβολής του δικαίου του ανταγωνισμού, στις περιπτώσεις των παραγράφων 3 και 7 ή κατόπιν αίτησης της αρχής ανταγωνισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του παρόντος.

3. Το δικαστήριο διατάσσει την κοινοποίηση των ακόλουθων κατηγοριών αποδεικτικών στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού, εφόσον και όταν περατωθεί οριστικά ως προς όλα τα εμπλεκόμενα μέρη η διαδικασία ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού με την έκδοση απόφασης ή με άλλο τρόπο κατά τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία:

α) έγγραφα και πληροφορίες που συντάχθηκαν από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες αρχές ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ειδικά στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας ενώπιον αρχής ανταγωνισμού,

β) έγγραφα και πληροφορίες που συντάχθηκαν από αρχή ανταγωνισμού και απεστάλησαν στα μέρη της διαδικασίας ενώπιόν της ή σε δημόσιες αρχές ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, συμπεριλαμβανομένων των αιτιάσεων, και

γ) υπομνήματα, προτάσεις διευθέτησης διαφοράς και δηλώσεις διευθέτησης διαφοράς που ανακλήθηκαν για οποιονδήποτε λόγο.

4. Το δικαστήριο δεν διατάσσει την κοινοποίηση από αντίδικο ή τρίτο οποιασδήποτε από τις ακόλουθες κατηγορίες αποδεικτικών στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού:

α) αιτήσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα επιείκειας

β) προτάσεις διευθέτησης διαφοράς και δηλώσεις διευθέτησης διαφοράς και

γ) έγγραφα στο βαθμό που παραθέτουν αυτούσια χωρία από τα υπό στοιχεία α και β έγγραφα της παρούσας παραγράφου.

Εάν μέρος μόνο του αποδεικτικού στοιχείου εμπίπτει στις περιπτώσεις α έως γ της παρούσας παραγράφου, το δικαστήριο δύναται να διατάξει την προσκόμιση των υπολοίπων τμημάτων του, κατά τα προβλεπόμενα στο παρόν άρθρο.

5. Ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα του ενάγοντος το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να επιδειχθούν ενώπιόν του τα αποδεικτικά στοιχεία της παραγράφου 4 προκειμένου να αξιολογήσει αν αυτά εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του παρόντος. Για το σκοπό αυτό το δικαστήριο:

- α) μπορεί να ζητήσει μόνον τη συνδρομή της αρμόδιας αρχής ανταγωνισμού ή/ και
- β) μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτημα των διαδίκων, να καλέσει σε ακρόαση ενώπιόν του τους συντάκτες των εγγράφων της παραγράφου 4.

Σε καμία περίπτωση το δικαστήριο δεν επιτρέπει την πρόσβαση σε αυτά τα έγγραφα σε διαδίκους ή τρίτους.

6. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αρχή ανταγωνισμού να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε φάκελό της τότε μόνον, αν διάδικος ή τρίτος δεν είναι σε θέση για εύλογους λόγους να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία διατάχθηκε να κοινοποιήσει.

7. Το αίτημα κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 4 είναι απαράδεκτο, αν δεν προσαχθεί βεβαίωση περί προηγούμενης κοινοποίησης αντιγράφου του αιτήματος στην εν λόγω εθνική αρχή ανταγωνισμού.

8. Η αρχή ανταγωνισμού μπορεί να υποβάλει εξ ιδίας πρωτοβουλίας γραπτές παρατηρήσεις επί της αναλογικότητας του αιτήματος κοινοποίησης, προς το δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα.

9. Το δικαστήριο μπορεί να ζητά από την αρχή ανταγωνισμού να διατυπώσει τη γνώμη της επί ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής του παρόντος άρθρου και του άρθρου 4, εφόσον τούτη το κρίνει σκόπιμο .

10. Το παρόν άρθρο δεν θίγει:

α) τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας για τη χορήγηση πρόσβασης στο φάκελο υπόθεσης αρχής ανταγωνισμού,

β) τις διατάξεις για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30^{ης} Μαΐου 2001 και

γ) τις διατάξεις της εθνικής ή της ενωσιακής νομοθεσίας αναφορικά με την προστασία των εσωτερικών εγγράφων των αρχών ανταγωνισμού και την αλληλογραφία μεταξύ αρχών ανταγωνισμού.

Άρθρο 7

Περιορισμοί στη χρήση αποδεικτικών στοιχείων στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού (άρθρο 7 Οδηγίας)

1. Αποδεικτικά στοιχεία στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού που υπάγονται σε μία από τις κατηγορίες της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του παρόντος και έχουν ληφθεί από φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκλειστικά μέσω πρόσβασης στον φάκελο της αρχής ανταγωνισμού, θεωρούνται παράνομα σε αγωγές αποζημίωσης, δεν θεωρούνται μέρος του φακέλου της δικογραφίας και απαγορεύεται να ληφθούν υπόψη. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προσκόμισε σε αγωγή αποζημίωσης αποδεικτικά στοιχεία της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του παρόντος καταδικάζεται και σε χρηματική ποινή ύψους έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, η οποία περιέρχεται στο δημόσιο ταμείο.

2. Αποδεικτικά στοιχεία στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού που υπάγονται σε μία από τις κατηγορίες της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του παρόντος και έχουν ληφθεί από φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκλειστικά μέσω πρόσβασης στον φάκελο της αρχής ανταγωνισμού, τα οποία

προσκομίζονται σε αγωγές αποζημίωσης πριν περατωθεί η διαδικασία ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού, θεωρούνται παράνομα. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προσκόμισε σε αγωγή αποζημίωσης, πριν περατωθεί η διαδικασία ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού, αποδεικτικά στοιχεία της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του παρόντος καταδικάζεται και σε χρηματική ποινή ύψους έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, η οποία περιέρχεται στο δημόσιο ταμείο.

3. Αποδεικτικά στοιχεία στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού που δεν υπάγονται σε μία από τις κατηγορίες των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 6 του παρόντος προσκομίζονται παραδεκτά σε αγωγές αποζημίωσης μόνο από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στην κατοχή των οποίων περιήλθαν μέσω των διατάξεων περί πρόσβασης στο φάκελο αρχής ανταγωνισμού ή από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία περιήλθε η αξίωση αποζημίωσης των προσώπων αυτών, διαφορετικά θεωρούνται παράνομα.

Άρθρο 8

Παραγραφή

(άρθρα 10, 11 § 4 Οδηγίας)

1. Οι αξιώσεις κατά του παραβάτη για ζημίες λόγω παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού παραγράφονται σε πέντε χρόνια. Η παραγραφή αρχίζει αφότου ο ζημιωθείς έμαθε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε την παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού, τη ζημία και την ταυτότητα του παραβάτη. Αν έπεται χρονικά η παύση της παράβασης, η παραγραφή ξεκινά από το μεταγενέστερο χρονικό σημείο της παύσης. Σε κάθε περίπτωση οι αξιώσεις κατά του παραβάτη παραγράφονται σε είκοσι χρόνια από την τέλεση της παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού .

2. Η παραγραφή αναστέλλεται, αν μια αρχή ανταγωνισμού λάβει μέτρα για τη διερεύνηση της παράβασης ή ξεκινήσει διαδικασία ενώπιον της αρχής ανταγωνισμού για την παράβαση, στην οποία αφορά η αξίωση αποζημίωσης. Η αναστολή λήγει ένα έτος μετά το απρόσβλητο της απόφασης της αρχής ανταγωνισμού ή την περάτωση της διαδικασίας με άλλο τρόπο ή το αμετάκλητο της απόφασης δικαστηρίου που επελήφθη συναφώς . Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την αναστολή και τη διακοπή της παραγραφής.

3. Στην περίπτωση των οριζόντιων συμπράξεων (καρτέλ) η παραγραφή της αξίωσης κατά παραβάτη, που καλύπτεται από ασυλία λόγω ένταξής του σε πρόγραμμα επεικούς μεταχείρισης, αρχίζει μόνο μετά την άκαρπη επίσπευση της αναγκαστικής εκτέλεσης ή μετά την τελεσίδικη απόρριψη της αγωγής του ζημιωθέντος κατά των υπόλοιπων υποχρέων που συμμετείχαν στην οριζόντια σύμπραξη (καρτέλ). Το προηγούμενο εδάφιο δεν ισχύει εάν πρόκειται για αξιώσεις που γείρουν άμεσοι ή έμμεσοι αγοραστές ή προμηθευτές του παραβάτη και υπό την προϋπόθεση ότι δεν μπορούν να λάβουν πλήρη αποζημίωση από τους λοιπούς παραβάτες.

4. Σε περίπτωση ευθύνης περισσοτέρων η παραγραφή της αξίωσης αναγωγής, που είναι πενταετής, αρχίζει μόλις ο δικαιούχος σε αναγωγή καταβάλει στον ζημιωθέντα αποζημίωση που υπερβαίνει το μερίδιο της ευθύνης του.

Άρθρο 9

Ισχύς των εθνικών αποφάσεων και των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των ενωσιακών δικαστηρίων (άρθρο 9 Οδηγίας)

1. Επί εκδίκασης αγωγής αποζημίωσης βάσει του παρόντος νόμου, η διαπίστωση παράβασης των άρθρων 1 ή 2 του ν. 3959/2011 ή/και των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ με απόφαση ελληνικής αρχής ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 2 αριθμ. [3], η οποία έχει καταστεί απρόσβλητη, καθώς και η διαπίστωση παράβασης των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μη υποκείμενη πλέον σε προσφυγή, δεσμεύει το δικάζον δικαστήριο. Το ίδιο ισχύει για τις αντίστοιχες διαπιστώσεις αμετάκλητης απόφασης ελληνικού ή ενωσιακού δικαστηρίου που εκδόθηκε επί προσφυγής κατά αποφάσεων του προηγούμενου εδαφίου.

2. Απόφαση κατά την έννοια της παραγράφου 1 που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος και προσκομίζεται στο δικάζον την αγωγή αποζημίωσης ημεδαπό δικαστήριο αποτελεί εκ πρώτης όψεως απόδειξη του γεγονότος της παράβασης των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ ή και των παράλληλα προς αυτά εφαρμοζόμενων διατάξεων του δικαίου του εν λόγω κράτους μέλους, οι οποίες επιδιώκουν κατά κύριο λόγο τον ίδιο στόχο με τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ και εκτιμάται παράλληλα με τυχόν άλλο αποδεικτικό υλικό που προσκομίζουν οι διάδικοι.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δικάζοντος την αγωγή αποζημίωσης δικαστηρίου που προβλέπονται από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Άρθρο 10
Ευθύνη εις ολόκληρον
(άρθρο 11 Οδηγίας)

1. Επιχειρήσεις οι οποίες υπέπεσαν από κοινού σε παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού ενέχονται εις ολόκληρον.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 και με την επιφύλαξη του δικαιώματος πλήρους αποζημίωσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3, σε περίπτωση που μία εκ των επιχειρήσεων που υπέπεσαν από κοινού σε παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού είναι μικρομεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ) όπως προσδιορίζεται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, αυτή ευθύνεται μόνον έναντι των δικών της άμεσων ή έμμεσων αγοραστών, εφόσον:

α) το μερίδιο της στη σχετική με την παράβαση αγορά ήταν κατώτερο του 5% καθόλη τη διάρκεια της παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού και

β) η εις ολόκληρον ευθύνη της θα έθετε σε μη αναστρέψιμο κίνδυνο την οικονομική της βιωσιμότητα και θα οδηγούσε σε απώλεια όλης της αξίας των περιουσιακών της στοιχείων.

3. Η εξαίρεση της παραγράφου 2 δεν ισχύει εφόσον:

α) η ΜΜΕ ηγήθηκε της παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού ή εξανάγκασε άλλες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στην παράβαση, ή

β) η ΜΜΕ είχε παραβιάσει παλαιότερα το δίκαιο ανταγωνισμού και η παράβαση αυτή είχε διαπιστωθεί με απόφαση αρχής ανταγωνισμού .

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, εφόσον μία εκ των επιχειρήσεων που υπέπεσαν από κοινού σε παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού, έχει εξασφαλίσει ασυλία στο πλαίσιο προγράμματος επιείκειας, ευθύνεται εις ολόκληρον:

α) έναντι των άμεσων ή έμμεσων αγοραστών ή προμηθευτών της και

β) έναντι άλλων ζημιωθέντων, μόνο εφόσον δεν μπορεί να ληφθεί η πλήρης αποζημίωση του άρθρου 1 από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις που είχαν υποπέσει στην ίδια παράβαση.

5. Επιχείρηση που, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, κατέβαλε ολόκληρη την αποζημίωση έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Το δικαστήριο προσδιορίζει το μέτρο της μεταξύ τους

Τ ε λ ι κ ό Σ χ Ν α π ό 5. 9. 2017

Ν ο μ ο π α ρ α σ κ ε υ α σ τ ι κ ή ς Ε π ι τ ρ ο π ή ς

ευθύνης ανάλογα με το βαθμό του πταίσματος καθενός και τη συμβολή καθενός στην πρόκληση της ζημίας. Αν δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο βαθμός αυτός, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων σε ίσα μέρη.

6. Το ύψος του ποσού το οποίο θα καταβάλει επιχείρηση καλυπτόμενη από ασυλία κατά την παρ. 4, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος της ζημίας που αυτή προκάλεσε στους δικούς της άμεσους ή έμμεσους αγοραστές ή προμηθευτές.

7. Στο βαθμό που η παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού προκάλεσε ζημία σε άλλους εκτός από τους άμεσους ή έμμεσους αγοραστές ή προμηθευτές των ευθυνομένων εις ολόκληρο επιχειρήσεων, η χορήγηση ασυλίας σε μία από αυτές δεν επηρεάζει την αναγωγική ευθύνη της έναντι των λοιπών.

Άρθρο 11

Μετακύλιση της επιπλέον επιβάρυνσης

(Άρθρα 12, 13 και 14 Οδηγίας)

1. Η περαιτέρω διάθεση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, που αποκτήθηκε με επιπλέον επιβάρυνση, συνεπεία παράβασης των άρθρων 1, 2 του ν. 3959/2011 ή/και των άρθρων 101, 102 ΣΛΕΕ, δεν αποκλείει από μόνη της την ύπαρξη ζημίας. Ο εναγόμενος σε αποζημίωση μπορεί να ισχυρισθεί και να αποδείξει, προκειμένου να αποκρούσει την εναντίον του αξίωση για αποκατάσταση της θετικής ζημίας του ενάγοντος, ότι ο τελευταίος μετακύλισε εν όλω ή εν μέρει την επιπλέον επιβάρυνση που υπέστη λόγω της παράβασης. Η αξίωση για αποκατάσταση διαφυγόντος κέρδους του ζημιωθέντος, το οποίο συναρτάται αιτιωδώς με τη μετακύλιση της επιπλέον επιβάρυνσης στις επόμενες βαθμίδες της αλυσίδας εφοδιασμού, δεν αποκλείεται στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου.

2. Για τη διαπίστωση του ύψους της επιπλέον επιβάρυνσης και του ποσοστού της, που μετακυλίσθηκε στον έμμεσο αγοραστή, το δικαστήριο αρκείται σε πιθανολόγηση.

3. Υπέρ του έμμεσου αγοραστή τεκμαίρεται ότι του επιβλήθηκε η επιπλέον επιβάρυνση, εφόσον εφόσον αυτός αποδεικνύει ότι:

α. ο εναγόμενος τέλεσε παράβαση των άρθρων 1, 2 του ν. 3959/2011 ή/και των άρθρων 101, 102 ΣΛΕΕ,

β. η ανωτέρω παράβαση είχε ως αποτέλεσμα την επιπλέον επιβάρυνση του άμεσου αγοραστή, και

γ. ο έμμεσος αγοραστής αγόρασε αγαθά/υπηρεσίες που είτε αποτέλεσαν το αντικείμενο της εν λόγω παράβασης, είτε προήλθαν από αυτά/αυτές, είτε τα/τις περιείχαν.

4. Το τεκμήριο της παραγράφου (3) είναι μαχητό. Για την απόδειξη των πραγματικών γεγονότων που ανατρέπουν το τεκμήριο το δικαστήριο σχηματίζει πλήρη δικανική πεποίθηση.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως, όταν η παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού αφορά προμήθειες (πωλήσεις) στον παραβάτη.

Άρθρο 12

(Άρθρο 15 Οδηγίας)

Αγωγές αποζημίωσης από ενάγοντες που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές βαθμίδες διανομής

1. Η άσκηση αγωγών αποζημίωσης από ενάγοντες που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές βαθμίδες της αλυσίδας διανομής ενός προϊόντος δεν μπορεί να οδηγεί (α) σε καταβολή αποζημιώσεων που υπερβαίνουν το σύνολο της ζημίας που προκλήθηκε ή (β) σε μη καταβολή αποζημίωσης.

2. Για τους σκοπούς της παρ. 1, δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής αποζημίωσης για παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού δύναται να λαμβάνει υπόψη του τις αγωγές αποζημίωσης που αφορούν στην ίδια παράβαση και έχουν ασκηθεί από ενάγοντες που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές βαθμίδες της αλυσίδας διανομής, τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί επί των αγωγών αυτών, καθώς και κάθε σχετική πληροφορία.

Άρθρο 13

1. Στο Πρωτοδικείο Αθηνών συνιστάται ειδικό τμήμα, το οποίο εκδικάζει τις υποθέσεις του παρόντος νόμου. Στο τμήμα αυτό, η κατά τόπο αρμοδιότητα του οποίου εκτείνεται στο σύνολο της Χώρας, τοποθετούνται τακτικοί δικαστές με προϋπηρεσία τουλάχιστον τριών ετών στο βαθμό του πρωτοδίκη και με εξειδίκευση στο δίκαιο του ανταγωνισμού ή/και στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν ελλείπει ο αναγκαίος αριθμός εξειδικευμένων δικαστών για την συγκρότηση του τμήματος, τότε δύναται να υπηρετήσουν σε αυτό δικαστές με απλή εμπειρία στο εμπορικό δίκαιο εν γένει.

2. Στο Εφετείο Αθηνών συνιστάται ειδικό τμήμα, το οποίο εκδικάζει τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του ανωτέρω ειδικού τμήματος επί υποθέσεων του παρόντος νόμου και στο οποίο υπηρετούν δικαστές με εξειδίκευση στο δίκαιο του ανταγωνισμού ή/και στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και στο εμπορικό δίκαιο εν γένει.

Άρθρο 14

Ύψος ζημίας (άρθρο 17 παραγρ. 1 Οδηγίας).

1. Το δικαστήριο έχει την εξουσία να εκτιμήσει το ύψος της ζημίας, εφόσον είναι πρακτικά αδύνατο ή υπερβολικά δυσχερές να προσδιορισθεί επακριβώς το ύψος της προκληθείσας ζημίας από τον ενάγοντα βάσει των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων.

2. Προς τον σκοπό αυτό λαμβάνει ιδίως υπόψη το είδος και την έκταση της παράβασης και τη δέουσα επιμέλεια που επέδειξε ο ενάγων στην συγκέντρωση και αξιοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων κατά τον παρόντα νόμο.

3. Το δικαστήριο μπορεί να ζητά από την εθνική αρχή ανταγωνισμού να διατυπώσει τη γνώμη της επί ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής του παρόντος άρθρου, εφόσον τούτη το κρίνει σκόπιμο.

Άρθρο 15

Τ ε λ ι κ ό Σ χ Ν α π ό 5.9.2017

Ν ο μ ο π α ρ α σ κ ε υ α σ τ ι κ ή ς Ε π ι τ ρ ο π ή ς

Συναινετική επίλυση διαφορών

(άρθρα 18 και 19 Οδηγίας)

1. Σε περίπτωση συναινετικής επίλυσης της διαφοράς με οποιονδήποτε τρόπο (δικαστικό ή εξώδικο) μεταξύ του ζημιωθέντος και ενός ή περισσότερων εκ των παραβατών, η αξίωση του ζημιωθέντος σε αποζημίωση μειώνεται κατά το μερίδιο ζημίας που προκάλεσε στον ζημιωθέντα ο παραβάτης ή οι παραβάτες υπέρ του οποίου ή των οποίων ισχύει ο διακανονισμός. Αυτό ισχύει ανεξαρτήτως του χρηματικού ποσού που συμφωνήθηκε με τη συναινετική επίλυση. Το μερίδιο ζημίας προσδιορίζεται με τα κριτήρια του άρθρου 10 §5 εδ. β'-γ' και 6. Ο παραβάτης ή οι παραβάτες υπέρ των οποίων δεν ισχύει ο διακανονισμός, σε περίπτωση που εκπληρώσουν την εναπομείνασα αξίωση αποζημίωσης πέραν του μεριδίου ευθύνης τους, δεν έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά του ανωτέρω παραβάτη ή των παραβατών.
2. Αν ο παραβάτης ή οι παραβάτες, υπέρ των οποίων δεν ισχύει ο διακανονισμός, αδυνατούν εν όλω ή εν μέρει να εκπληρώσουν την ανωτέρω εναπομείνασα αξίωση αποζημίωσης, γεννιέται αντιστοίχως η ευθύνη του παραβάτη ή των παραβατών, που απαλλάχθηκαν κατά τα ανωτέρω με συναινετικό διακανονισμό, να ικανοποιήσουν τον ζημιωθέντα. «Ο παραβάτης ή παραβάτες που ικανοποίησαν το ζημιωθέντα κατά το προηγούμενο εδάφιο, δικαιούνται να αναχθούν κατά του παραβάτη ή των παραβατών που απαλλάχθηκαν έτσι από το χρέος τους. Η επικουρική ευθύνη του εδ. α' δεν γεννάται, αν στη συμφωνία διακανονισμού προβλέφθηκε ρητά το αντίθετο.
3. Η προθεσμία παραγραφής για την άσκηση αγωγής αποζημίωσης αναστέλλεται για τη διάρκεια οποιασδήποτε διαδικασίας συναινετικής επίλυσης διαφορών. Η αναστολή της παραγραφής ισχύει μόνο σε σχέση με τους διάδικους που συμμετέχουν ή συμμετείχαν, αυτοπροσώπως ή μέσω εκπροσώπου, στη συναινετική επίλυση διαφορών.
4. Με την επιφύλαξη των σχετικών με τη διαιτησία διατάξεων του ελληνικού δικαίου, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αγωγής αποζημίωσης μπορεί να αναστείλει μέχρι δύο έτη τη διαδικασία στις περιπτώσεις που οι διάδικοι συμμετέχουν σε συναινετική επίλυση διαφορών σχετικά με την αξίωση που καλύπτεται από την εν λόγω αγωγή αποζημίωσης.
5. Η εθνική αρχή ανταγωνισμού, όταν επιβάλει πρόστιμο δύναται να εκτιμήσει την καταβληθείσα αποζημίωση βάσει συναινετικού διακανονισμού ως ελαφρυντική περίπτωση.

Άρθρο 16
(άρθρο 22 Οδηγίας)

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου που ρυθμίζουν την αξίωση αποζημίωσης εφαρμόζονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με εξαίρεση τις δικονομικές διατάξεις του, οι οποίες εφαρμόζονται σε αγωγές αποζημίωσης που έχουν ασκηθεί από 26.12.2014 και εφεξής.

ΣΧΝ 5.9.2017